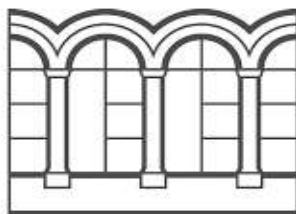

Филозофски факултет Универзитета у Београду

Одељење за социологију и Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање

ФИЛОЗОФСКИ
ФАКУЛТЕТ

1838

**ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ СОЦИОЛОГИЈЕ**

СТАНДАРД 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Опште одлике квалитета, релевантне и за квалитет програма Основних академских студија социологије (у вези са стратегијама за обезбеђивање квалитета, стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета, системом обезбеђивања квалитета, квалитетом наставног процеса, квалитетом научно-истраживачког рада, квалитетом наставника и сарадника, квалитетом студената, квалитетом уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, квалитетом управљања високошколском установом и квалитетом ненаставне подршке, квалитетом простора и опреме, улогом студената у самовредновању и провери квалитета, систематским праћењем и периодичном провером квалитета) саставни су део анализе квалитета програма на Филозофском факултету (Извештај о самовредновању, 2019.). Овај извештај садржи додатну анализу података који се односе специфично на Основне академске студије социологије.

а) Опис стања и анализа квалитета

Квалитет студијских програма који се реализују на Филозофском факултету обезбеђује се и прати према успостављеним процедурама које су обезбеђене посебним правилницима (Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање, Правилник о студентском вредновању наставе) а послове вредновања обавља посебна факултетска *Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање* чији су чланови представници наставника са различитих одељења и представници студената. У процесу праћења квалитета организује се испитивање мишљења актуелних студената, дипломираних студената и послодаваца, док је мишљење наставника обезбеђено кроз учешће у припреми SWOT анализе студијског програма.

Осим кроз устаљене процедуре за одобравање програма и обезбеђивање и контролу квалитета, квалитет овог програма заснива се и на самовредновању које организује тим наставника који ради на одељењу – редовна евалуација наставе појединих предмета, испитивање мишљења студената и дипломираних студената Основних академских студија социологије.

Основне академске студије социологије усмерене су на стицање знања и развијање способности и вештина неопходних за професионални рад социолога у различитим областима, као и за даље образовање и перманентно стручно усавршавање. *Циљеви основних академских студија социологије јесу:*

- овладавање основним појмовима из социологије и сродних дисциплина;

- оспособљавање за разумевање друштвених појава у светлу класичних и савремених социолошких теорија и концепција;
- оспособљавање да се опишу најважније друштвене појаве и проблеми, да се класификују и повежу са сродним проблемима и појавама;
- специјализација и продубљивање знања из посебних области социологије (социолошких дисциплина);
- оспособљавање за критичко и контекстуално сагледавање процеса и актера функционисања друштва и друштвених промена;
- овладавање основним методама и процедурама прикупљања, систематизације и анализе података;
- оспособљавање за самостално проширивање својих знања и преношење другима.

Ови наведени основни и посебни циљеви програма основних академских студија социологије су усклађени са очекиваним општим и *специфичним компетенцијама дипломираних социолога*, као и са исходима изучавања социологије:

Савладавањем студијског програма основних студија социологије студент стиче следеће опште способности:

- анализе и синтезе друштвених појава
- овладавања методама, поступцима и процесима истраживања друштвене стварности;
- развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа друштвеној стварности;
- примене знања у истраживачкој пракси;
- развоја комуникационих способности и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
- академског писања
- професионалну етику.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:

- темељног познавања и разумевања социологије као научне дисциплине;
- примене основних истраживачких метода;

- повезивања основних знања из различитих области социологије и сродних дисциплина и њихове примене;
- праћења и примене новина у струци;
- распознавања културне и друштвене разноликости;
- употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима у области социологије.

Опис исхода учења:

По завршетку основних студија социологије, студенти владају основним појмовима из социологије и сродних дисциплина; познају кључне поставке најважнијих теорија о друштву, као и процесе и актере функционисања друштва и друштвених промена; способни су да опишу најважније друштвене појаве и проблеме, класификују их и повежу са сродним проблемима и појавама; владају основним методама и процедурама прикупљања, систематизације и анализе података. На тај начин оспособљени, они могу да учествују у теоријским и емпиријским истраживањима у области друштвених наука, социјалним радом, новинарством, културом, издаваштвом, пословима у области односа са јавношћу, пословима у државној и пословној администрацији и невладиним организацијама. Такође, њихова знања представљају основу за даље образовање на дипломским и докторским студијама социологије и других друштвених наука, које ће им омогућити самосталан и екипни рад, као и обављање управљачких послова. О усклађености исхода програма са компетенцијама које се очекују од дипломираног социолога сведоче и резултати евалуативног истраживања којим је испитивана процена дипломираних студената основних академских студија социологије и послодаваца, односно директора и институција у којима раде свршени студенти ([Прилог 4.1.](#) и [4.2.](#)).

Како је већ поменуто у претходној анализи, програм одговара актуелним захтевима који стоје пред дипломираним социолозима у Србији. Његову адекватност потврђује и чињеница да су у периоду након прве, а и након последње акредитације која је била 2014. године, надлежна просветна тела потврдила излазно звање (дипломирани социолог) у правилнике којима се регулише врста стручне спреме неопходне за обављање одређених занимања.

Остваривању циљева доприносе пре свега наставне методе и одговарајући задаци за студенте (током часова, као предиспитне и испитне обавезе). У наставном процесу доминира интерактивни приступ настави а у великој мери је заступљено кооперативно учење. Организацију интерактивне наставе олакшавају мале групе студената - у случају да су групе велике, што се дешава углавном на првој години студија, предметни наставник и сарадници формирају мање групе које похађају наставу у различитим терминима (видети распоред

http://www.f.bg.ac.rs/sociologija/raspored_predavanja&studije=1&semestar=2). Од значаја су и компетентност наставника за овакву наставу (будући да су међу њима наставници који се теоријски и истраживачки баве разумевањем друштвених појава, на шта указују њихове радне биографије и библиографије). Неке од активности студената и испитних и предиспитних задатака које сведоче о адекватности за остваривање циљева и развој компетенција дипломираних социолога су: разумевање и компарација природног и механичког кретања становништва кроз анализу статистичких извештаја и усвајање основних демографских појмова (Социјална демографија, Савремене економске миграције), познавање друштвених промена кроз компарацију друштвених система у земљи и иностранству (Теорије о друштвеним променама, Друштвени систем и друштвене промене у Србији), упознавање са статистичком обрадом података радом на стандардним рачунарским програмима (Статистика у друштвеним истраживањима – закључивање, Статистика у друштвеним истраживањима – основе), као и осмишљавање пројеката и реализација пилот истраживања (Социолошки практикум). Задаци у којима се очекује израда самосталних емпиријских пројеката омогућавају да студенти повезују теоријска и практична знања, развијају критички однос према теорији и досадашњој пракси у друштвеним истраживањима као и саморефлексивност, а активности у којима раде у групама - да се оспособљају за сараднички рад. Усклађеност приступа рада током часова и захтева на предиспитним и испитним задацима доприносе да се кроз програм шаље конзистентна порука о програмским захтевима и о исходима које треба да постигну.

Покривеност планираних исхода програма садржајима и методама наставних предмета може се сагледати кроз табелу у наставку.

Табела: Покривеност програмских исхода кроз обавезне и изборне наставне предмете на различити обавезним и изборним предметима Основних академских студија социологије - мапирање

Исходи	Предмети	ЕСПБ
Овладавање основним теоријско методолошким знањима из области социологије: теоријско-методолошки предмети (ТМ)	Историја политичких и социјалних теорија	7
	Класичне социолошке теорије	6
	Методологија социолошких истраживања I	6
	Методологија социолошких истраживања II	6
	Савремене социолошке теорије	6
	Социјална психологија	6
	Теорија друштвене структуре и система	6
	Увод у социологију	5
Овладавање основним научно стручним знањима у оквиру стручно-апликативних предмета (СА)	Антропологија рата	6
	Архитектура и урбанизам тоталитарних режима 20. века	6
	Глобализација културе	6
	Демографија партнерства и рађања	6
	Економска глобализација	6
	Идеологије југословенства	6

	Историја економске мисли	6
	Историјска социологија	6
	Истраживање етничких односа	6
	Компаративна анализа привредних система	6
	Култура и друштвене разлике	6
	Методика наставе социологије 1	6
	Национализам и конструкција прошлости	6
	Облици критике социјализма	6
	Основе педагогије са дидактиком (пс)	6
	Основе социологије организације	6
	Основи економске социологије	6
	Политичка глобализација	6
	Потрошачко друштво и урбани стилови живота	6
	Превладавање прошлости	6
	Психологија за наставнике	6
	Род и култура	6
	Родне студије I	6
	Савремене економске миграције	6
	Социологија детињства	6
	Социологија етничких група и нација	6
	Социологија избора	6
	Социологија масовне културе	6
	Социологија окружења	6
	Социологија омладине	6
	Социологија сазнања 1	6
	Социолошки практикум	5
	Статистика у друштвеним истраживањима – закључивање	4
	Статистика у друштвеним истраживањима – основе	4
	Студије британске културе	3
	Теорије и методе истраживања друштва	6
	Теорије моћи	6
	Увод у светске религије	6
	Увод у социологију музике	6
	Увод у студије британске културе	3
Овладавање основним општеобразовним садржајима у оквиру академско-општеобразовних предмета (АО)	Општа историја 19. и 20. Века	6
	Основе филозофије и меторологије науке	3
	Основи економије I	4
	Основи економије I	4
	Психолошке школе и правци	6
	Социјална историја – Европа и Балкан у XIX и XX веку	4
	Увод у теорију друштва	6
Овладавање основним научно стручним знањима у оквиру научно-стручних предмета (НС)	Визуелна култура Балкана у новом веку	3
	Друштвени систем и друштвене промене у Србији	6
	Историјски модели музеализације	3
	Основи социологије рада	5
	Политика и систем образовања одраслих	7
	Социјална демографија	6
	Социологија глобализације	4
	Социологија града	6
	Социологија друштвених девијација –	5

	криминалитет Социологија културе Социологија менталних поремећаја Социологија политике Социологија породице Социологија религије Социологија руралног развоја Теорија о друштвеним променама Увод у социокултурну антропологију Увод у социологију образовања Уметност у 20. веку: идеје, значења, контексти	6 6 6 6 6 5 6 6 6 6 3
Овладавање комуникативном и кодном компетенцијом једног страног језика на нивоу Б2 (први страни језик) и комуникативном и кодном компетенцијом једног страног језика (други страни језик) или језика средине на нивоу А1 или А2 према Заједничком европском оквиру за живе језике	Страни језик 1 (енглески, француски, немачки, руски, шпански, италијански) Страни језик 2 (енглески, француски, немачки, руски, шпански, италијански)	6 8

На основу наведених анализа може се закључити о адекватности циљева програма и њиховој усклађености са циљевима високошколске установе (Извештај о самовредновању Филозофског факултета за 2019, стр. 38), адекватности структуре и садржаја студијског програма, исхода планираних програмом и могућности запошљавања и даљег школовања студената који заврше програм.

Остваривање планираних исхода учења и развој компетенција студената кроз основне студије социологије се прати кроз евалуативне упитнике које попуњавају свршени студенти ([Прилог 4.1.](#)). Поменути упитници се спроводе у самосталној организацији наставника Одељења за социологију. Такође, ради провере постигнућа исхода учења наставници одељења за социологију су спровели и истраживање са послодавцима свршених студената ([Прилог 4.2.](#)). У процесу праћења квалитета овог програма обезбеђено је мишљење 147 дипломираних студената ([Прилог 4.1.](#)) и 13 послодаваца ([Прилог 4.2.](#)) у чијим фирмама су запослени неки од наших дипломираних студената.

Учење студената кроз које се очекује достизање очекиваних исхода одвија се кроз следеће активности: активно учешће у настави – кроз активности које директно организују наставници (предавања, дискусије, дебате, радионице, гостујућа интерактивна предавања, анализа визуелних садржаја, заједничко решавање проблемских и практичних задатака, консултације), самостални рад и припрема за проверу знања (изучавање литературе, израда предиспитних задатака – студија случаја, анкете и интервјуи са различитим групама становништва, обрада података, тумачење података) и повремено кроз праксу у институцијама (Кабинет за демографију и популациону политику и Психијатријска

болница др Лаза Лазаревић) .

На сецницама Одељења за социологију разговара се о укупној оптерећености студената и кроз дискусију се настоји постићи уједначеност захтева сродних предмета и адекватност оптерећења предвиђеном број ЕСПБ. Наставници кроз евалуацију предмета на крају семестра повремено од студената сазнају перспективу студената о различитим аспектима наставе на предмету. На основу овако прикупљених података и анализе података о броју студената који у року заврше програм дошло је до корекције броја предиспитних задатака на неким обавезним и изборним предметима. На основу испитивања мишљења дипломираних студената о квалитету програма, оптерећеност студената се не издваја као проблем, а адекватност обима литературе је високо оцењена ([Прилог 4.1.](#)). Ипак, имајући у виду мали број студената који заврше програм у року, може се констатовати да постоји простор за унапређивање у систематичности праћења оптерећења студената на програму у целини, те преиспитивања и усаглашавања оптерећености студената на предметима са истим ЕСПБ.

У наставку је дат пример процене оптерећења студената на предмету *Социјална демографија*

Табела: Процена оптерећења студента активностима потребним за достизање очекиваних исхода предмета – *Социјална демографија*

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Социологија	
Ужа научна област	Социологија	
Студијски програм	Основне студије социологије	
Назив предмета	Социјална демографија	
Статус предмета	Обавезни	
Број ЕСПБ	6	
	Активности	Време у сатима укупно
Број часова активне наставе (недељни фонд)	$2+2=4$ - предавања 2 часа = 1,5	1 час = 45 мин = 0,75 сати

	сати - вежбе 2 часа = 1,5 сати	$4 \times 0,75 = 3$ сата 3×15 недеља = 45 сати
Време проведено у самосталном раду	<ul style="list-style-type: none"> - изучавање обавезне литературе - изучавање додатне семинарске литературе - израда презентације - практична примена знања на званичним статистичким подацима 	$2 \text{ сата} \times 15 \text{ недеља} = \mathbf{30 \text{ сати}}$
Време проведено на обавезној стручној пракси	/	/
Време проведено за припрему и проверу знања	<ul style="list-style-type: none"> - читање обавезне литературе - вежбање задатака на основу званичних података Републичког завода за статистику - вежба тумачења званичних статистичких података о становништву помоћу научених социо-демографских теорија 	$8 \text{ страна} = 1 \text{ сат}$ $200 \text{ страна} / 8 \text{ страна} \times 1 \text{ сат} = \mathbf{25 \text{ сати}}$ 8 сати 7 сати
Време обухваћено самом провером знања	<ul style="list-style-type: none"> - први колоквијум - други 	1,5 сати 1,5 сати

	колоквијум - писмени испит	2 сата
Укупан број сати		120
Укупан број сати у ЕСПБ		6
Остварени исходи учења	Студент: <ul style="list-style-type: none"> - познаје најзначајније теорије које објашњавају природно и механичко кретање становништва - разуме промене настале током демографских транзиција - овладава основним операцијама потребним за разумевање јавно доступних статистичких података о становништву. - може самостално да покаже и разуме промене у кретању становништва Србије. 	

Унапређивање и континуирано осавремењивање програма се заснива на компетентности наставника ангажованих на програму (што се огледа у њиховој научној продукцији релевантној за предмете које предају, чланству у домаћим и светским стручним удружењима, библиографским јединицама које се налазе на SCI и SSCI листама), учествовању у писању уџбеника за средњу школу (<https://www.klett.rs/proizvod/srednja-skola/cetvrti-razred/sociologija-udzbenik-za-cetvrti-razred-gimnazija-i-treci-razre>, <http://www.knjizara.zavod.co.rs/sociologija-za-4-gimnazije>), као и њиховој укључености у разне групе формиране са сврхом креирања или пласирања јавних државних политика (учешће у писању Стратегије за подстицање рађања, Стратегије за управљање миграцијама, РЕМ и слично). Осавремењивање програма је видљиво из литературе која се користи у предметима на програму (која садржи релевантну литературу новијег датума).

На Програму основних студија социологије акредитацијом 2014. није предвиђено писање дипломског, односно завршног рада.

Одељење за социологију евидентира електронске адресе студената који похађају програм, те и након завршених студија остварује сарадњу са њима на следеће начине:

- позива дипломце и бивше студенте на гостујућа предавања и радионице које организују наставници самостално или у сарадњи са другим институцијама, а од којих дипломирани социолози имају практичну корист или су важни за њихову информисаност. Предавања се одржавају или у просторијама Филозофског факултета или у просторијама Института за социолошка истраживања (<http://isi.f.bg.ac.rs/>) који је посебна научно-истраживачка јединица у оквиру које су ангажовани чланови одељења
- укључује свршене студенте који су наставили школовање у истој институцији у наставу на предметима, како би актуелним студентима представили своје радове настале током студија или након њих
- укључује свршене студенте који су наставили школовање у истој институцији у часове на програму како би представили свој приступ друштвеним проблемима са којима се упознају студенти на основним академским студијама социологије
- укључује дипломиране студенте у размену искустава са заинтересованим бруцошима, како би их информисали о аспектима програма који су релевантни из угла студента;

Ипак, потребно је нагласити да у недостатку алумни клуба, свршени студенти нису у довољној мери видљиви.

б) SWOT анализа квалитета програма (ПРЕДНОСТИ, СЛАБОСТИ, МОГУЋНОСТИ, ОПАСНОСТИ)

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Традиција и релевантност институције за социолошке науке	+++	Недовољно добро тематски усклађени предмети на посебним модулима	++
Компетентност високошколских наставника	+++	Неуједначено оптерећење наставника и сарадника у настави	++
Усклађеност програма са програмима других еминентних Универзитета	++	Непостојање сарадње са јавним и приватним сектором ради организације стручне праксе	+++
Усклађеност свих елемената студијског	++	Могућа неуједначеност програма	+

програма (циљеви, исходи, садржаји, методе)		сродних предмета	
Континуирано праћење мишљења студената о наставном процесу	++	Недовољно праћење мишљења студената о квалитету и начину унапређења изборних предмета	++
Релевантност, савременост и доступност литературе (електронски)	++	Мали број студената завршава студије у року (табеле 4.2.а и 4.3.а)	+++
Добра комуникација и сарадња наставника на свим модулима	++	Несистематичност повратних информација о исходима програма у целини	+
Доступност информација релевантних за студенте (уводни сусрет, moodle платформа)	+	Недовољно обухватан и систематичан начин прикупљања података о дипломираним студентима	+
Значајан број мотивисаних студената који настављају сарадњу са Одељењем за социологију	+	Недовољна развијеност промотивних активности одељења за социологију	+
Постојање буџетских места за похађање основних студија социологије	+	Проблем усклађености наставе са радним временом студената	++
		Недовољна техничка опремљеност учионица	++
МОГУЋНОСТИ		РИЗИЦИ	
Боља усклађеност циљева и исхода предмета на појединим модулима	++	Неуједначеност сазнања, потреба и искустава уписаних студената	+
Увести (институционално) истраживачку праксу за студенте – потписивање уговора о сарадњи са већим бројем организација јавног и приватног сектора	+++	Оптерећеност студената	+
Успоставити сарадњу са другим државним и високошколским институцијама ради организације	+++	Несклад између потреба тржишта рада и броја дипломираних	+++

редовних гостујућих предавања		студената	
Технички унапредити простор за рад студената	++	Недовољна препознатост компетенција дипломираних социолога од стране послодаваца	++
Скала за квантификацију процене:+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно			

На основу прикупљених података и њихове анализе сматрамо да се основне студије социологије могу окарактерисати као савремене студије за образовање дипломираних социолога и да задовољавају постављене критеријуме за процену квалитета студијског програма, као и да постоји простор за њихово унапређивање.

в) Предлози мера и активности за унапређење квалитета студијског програма

Већ урађено:

- Уочавајући проблем да мали број студената завршава програм у року и да један број студената одустаје од студија ([Табела 4.1.](#)), смањен је број предиспитних и испитних обавеза на обавезним предметима.
- Више се ради на оспособљавању студената за осмишљавање практичних истраживања
- Уочавајући проблем оспособљености студената за практични рад потписани су Споразуми о сарадњи са државним институцијама – Кабинет за демографију и популациону политику и Психијатријска болница „Др Лаза Лазаревић“
- Ради унапређења знања и способности наставног кадра подстиче се њихова укљученост у домаће и стране програме друштвених делатности, као и размена наставника са страним универзитетима (на пример, Универзитет у Прагу)

Предлози даљих мера:

- Пратити однос броја уписаних и дипломираних студената;
- Успостављање и формализовање сарадње са већим бројем државних и приватних институција и фирми и невладиних организација;
- Развој систематичног праћења дипломираних студената;
- Разрада методологије за свеобухватно праћење исхода програма;
- Тимски рад на развоју методика наставе специфичних стручних предмета;
- Подршка наставницима за усавршавање и повећање видљивости

- Медијска промоција програма

г) Акциони план за унепређивање квалитета основних студија социологије

Активност	Реализатори	Време	Очекивани резултат
Рад на усклађености циљева и метода обавезних и изборних предмета			
1. Разматрање и ревизија курикулума обавезних и изборних предмета ради њихове компатибилности	Сви предметни наставници	01.09.2021. до 31.12.2022.	Потпуна усклађеност програма и исхода предмета
2. Упознавање наставника са програмима других универзитета кроз учешће у међународним пројектима и разменама	Сви предметни наставници	01.09.2021. до 01.09.2026.	Усклађеност метода рада и предметне литературе комплетних студија са студијама на другим универзитетима
Рад на обезбеђивању праксе за студенте			
3. Потписивање Споразума о сарадњи са другим владиним и невладиним институцијама и приватним сектором	Декан Филозофског факултета	01.09.2021. до 01.09.2026.	Студенти ће стећи бољи увид о свом будућем занимању и неопходним компетенцијама
4. Потписивање Споразума о сарадњи са гимназијама и стручним школима где се изучава социологија	Декан Филозофског факултета и др Исидора Јарић	01.09.2021. до 01.09.2026.	Студенти стиичу практичне вештине неопходне за наставника социологије
Повећање видљивости основних студија социологије			

5. Медијска промоција програма основних академских студија социологије	Сви наставници	01.01.2021. до 24.12.2020.	Препознатост програма од стране будућих студената, као и њихова упознатост са занимањем дипломирани социолог. Гостовање професора и сарадника одељења у телевизијским и радио емисијама
6. Израда алумни базе дипломаца	Управник и секретар одељења. Рачунарски центар	01.02.2021. до 01.06.2022.	Допуњена база података о студенима који су завршили студије На интернет страници факултета су доступне информације о алумни
7. Организовање интезивних промоција програма основних академских студија социологије у средњим школама	Наташа Јовановић Ајзенхамер, Ирена Петровић, Вера Бацковић, Јелисавета Петровић, Немања Костић	01.09.2021. до 01.09.2026.	Учешће у промотивним активностима Филозофског факултета у Београду

Табеле и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1 Листа свих студијских програма који су акредитовани на Филозофском факултету са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне две школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.1.a. Анкета за дипломиране студенте Филозофског факултета (*мишљење дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења спроведено приликом састављања овог Извештаја*)

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца

Прилог 4.2.a. Анкета за послодаваце (*мишљења послодаваца о задовољству стеченим квалификацијама дипломаца проведено приликом састављања овог Извештаја*)

СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Наставни процес на програму основних академских студија социологије које спровode наставници Одељења за социологију Филозофског факултета остварује се применом Статута Филозофског факултета и одговарајућих правилника, тј. правила студија: Правила основних академских студија за студенте уписане од школске 2006/2007 (https://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta).

Квалитет наставног процеса у целини се обезбеђује применом Стандарда 5 (квалитет предавања, вежби и оцењивања, професионалност наставника, реализација наставе и испита према важећем плану и програму, корекција плана извођења наставе уколико се покаже потреба), али и применом у одређеним деловима Стандарда 4 (квалитет уџбеничке литературе), као и Стандарда 7 (квалитет наставника и сарадника) и Стандарда 8 (квалитет студената).

Контрола квалитета наставног процеса обухвата :

- Анкету студената о квалитету наставног процеса на Одељењу за социологију (Прилози [5.1.а](#), [5.1.б](#) и [5.1.в](#));
- Процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе ([Прилог 5.2](#));
- Спроведене активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника ([Прилог 5.3](#) и [Прилог 5.3.а](#)).

Сваке академске године на крају сваког семестра спроводи се анкетирање студената који се изјашњавају о квалитету педагошког рада наставника и сарадника код којих су слушали наставу тог семестра, а према упитницима који се налазе у [Прилог 5.1](#). Анкетирање се обавља у папирној форми. Свесни смо да електронска форма пружа велике могућности за брзу обраду података и свеобухватну анализу резултата, као и уштеду финансијских средстава, али се показало да студенти чешће попуњавају анкете у папирној форми. Анализирани резултати се приказују за сваког наставника и за сваки сегмент вредновања. Резултати су приказани у форми средње оцене.

Резултати анкета студената за вредновање педагошког рада наставника и сарадника на Филозофском факултету које је регулисано Правилником о студентском вредновању наставе и педагошког рада наставника ([Прилог 5.4](#)), за академске 2016/17., 2017/18. и 2018/19. приказани су у [Прилогу 5.1.а](#), [Прилогу 5.1.б](#) и [Прилогу 5.1.в](#):

1. Годишњи статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника на основним студијама за академску 2018/2019. годину.
2. Годишњи статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника на основним студијама за академску 2017/2018. годину.

3. Годишњи статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника на основним студијама за академску 2016/2020. годину.

Организацију наставног процеса координира Управник одељења у сарадњи са Прореканом за наставу кроз транспарентне процедуре планирања: календара наставе, који усваја Савет Факултета, затим испитних рокова, распореда часова наставе за сваки семестар и они морају бити познати пре почетка нове академске године. Сви поступци су стандардизовани и за њихову примену је на нивоу факултета задужена Комисија за наставу, а провером и унапређењем укупног квалитета наставе бави се Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање коју је именovalo Наставно-научно веће.

Све информације су доступне на интернет страници Факултета www.f.bg.ac.rs, и то су:

- План организације извођења наставе, испитних рокова и других активности на Филозофском факултету <http://www.f.bg.ac.rs/zaposleni/plan> или http://www.f.bg.ac.rs/studenti/plan_nastave
- Распоред предмета по семестрима и годинама студија на одељењу за социологију, као и планови и програми свих предмета доступни су на адреси http://www.f.bg.ac.rs/sociologija/program_studija.php?god=4&nivo=0
- распореди часова наставе на адреси http://www.f.bg.ac.rs/sociologija/raspored_predavanja&studije=1&semestar=1
- распоред полагања испита на адреси http://www.f.bg.ac.rs/sociologija/raspored_ispita?ROK=%27p3r1%27

Пре почетка јесењег семестра студенти су у обавези да се одлуче за изборне предмете

Сваки план и програм предмета садржи следеће:

- основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ бодова, услови;
- циљеве предмета, садржај и структуру предмета;
- план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе);
- начин оцењивања на предмету;
- уџбенике, односно обавезну и допунску литературу;
- податке о наставницима и сарадницима на предмету.

Из наставног плана предмета може се видети да наставу на основним академским студијама социологије на Филозофском факултету Универзитета у Београду карактерише више разноврсних облика рада, као што су предавања, интерактивни облици наставе,

вежбе, консултације, стручна пракса, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд. На вежбама се такође континуирано проверава знање студената класичним испитивањем, израдом задатака и презентација, тестовима, при чему се облик провере знања прилагођава природи предмета и величини групе. Успешност студената у савладавању наставног предмета прати се континуирано током наставе и изражава у поенима. У књигама предмета су дефинисани облици рада студената који се оцењују, начин оцењивања сваког облика рада понаособ и број поена које ти облици рада доносе. Књиге свих предмета на програму основних студија социологије, где су поред литературе наведени општи и посебни циљеви предмета, облици рада и очекивани исходи, доступни су на линку <http://www.f.bg.ac.rs/sociologija/silabusi> и повезани су са предметним наставницима и сарадницима.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе.

Један од примера је и приступно предавање које су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог и сваког наредног избора у то звање, без обзира на претходно педагошко искуство, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство.

На Одељењу за социологију се у наставни процес уводе и методе *e-learning*-а преко *Moodle* платформе, *Zoom* апликације, *Skype* и сличних програма. Уз одговарајућу подршку рачунарског центра Филозофског факултета, едукацију наставника и сарадника за коришћење овог начина рада, до краја 2019. године значајно се повећао број предмета, као и обим наставног садржаја заступљен на Moodle платформи. Овај сервис је постао доступан за све студијске програме (основне, мастер и докторске). Такође, овај вид наставе је највише дошао до изражаја током трајања пандемије вируса Covid-19.

На основу анализе резултата анкета и показатеља студирања, за период од 2013–2019 године могуће је закључити:

- Распоред одржавања наставе објављиван је правовремено на огласној табли и сајту Одељења са социологију;

- Оквирни распоред испита свих испитних рокова објављиван је за дату академску годину правовремено тако да су наставници, сарадници и студенти могли на време да планирају свој годишњи календар активности;
- Редовност извођења наставе била је у потпуности заступљена;
- Редовност обављања испита била је у потпуности заступљена;
- Термини пријема испитних пријава у потпуности су се поштовали;
- Процедура пријаве, израде и одбране завршних радова за студенте старијих генерација у потпуности је заступљена.
- Термини овере семестра и уписа у наредну академску годину у потпуности су се поштовали и увек се излазило у сусрет студентима;
- Процедура пријема студената на основне студије социологије била је у потпуном складу са Статутом Факултета и правилницима који се односе на ову област.

б) SWOT анализа квалитета наставног процеса (ПРЕДНОСТИ, СЛАБОСТИ, МОГУЋНОСТИ, ОПАСНОСТИ)

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Компетентни и мотивисани наставници и сарадници	+++	Постојање застареле, недовољне и неисправне опреме у неким слушаоницама	++
Активно учешће студената у наставном процесу путем разних комисија чији су чланови, као и преко Студентског парламента	+++	Неравномерна расподела студената на изборним предметима	++
Распоред часова и информације о свим предметима су јавно доступни на интернет страници Одељења за социологију	++	Недовољна заинтересованост, упознавање и укључење већег броја наставника у систематско праћење квалитета наставе	+++
Успостављен систем интерактивне електронске комуникације са студентима	++	Неоствареност практичне примене знања	++

Благовремено усвајање и објављивање календара активности, испитних рокова и сл.	++		
МОГУЋНОСТИ		РИЗИЦИ	
Упознавање и укључење већег броја наставника у систематско праћење квалитета наставе	++	Нерегулисана заштита ауторских права за наставни материјал доступан на интернет страници Факултета (Moodle платформе)	+
Увођење нових метода наставе и праћење њихове делотворности	+++	Неједнака оптерећеност студената	+
Успоставити сарадњу са другим државним и високошколским институцијама ради организације редовних гостујућих предавања	+++	Проблем са применљивошћу знања услед недостатка праксе	+++
Технички унапредити простор за рад студената	++	Непознавање савремених програма за обраду података	++
Скала за квантификацију процене:+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно			

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставног процеса

Акциони план за Стандард 5

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Осавремењивање учioniца и техничке опреме	Управа факултета, Управник Одељења за социологију	Стално	Упознавање студената са савременијим техникама обраде података

Интензивирање и оснаживање стручне праксе, обавезно прибављање мишљења о студенту практиканту; Формирање формулара за оцену рада на стручној пракси (на шта су у својим анкетама указивали и послодавци)	Продекан за наставу, Управник одељења са социологију и предметни наставник	Од октобра 2021.	Стручнији, самосталнији и мотивисанији студенти, чије квалитете уочавају послодавци
Комплетирање презентација предавања на Moodle платформи Факултета за предмете	Продекан за наставу, Управник одељења за социологију	Октобар 2020.	Комплетни материјали постављени на Moodle платформи Филозофског факултета у Београду

Табеле и прилози за Стандард 5:

[Прилог 5.1. а](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.1. б](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.1. в](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.2.](#) Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

[Прилог 5.3.](#) Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадник

[Прилог 5.3.а.](#) Мобилност наставника и сарадника

[Прилог 5.4.](#) Правилник о студентском вредновању наставе и педагошког рада наставника

СТАНДАРД 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

7.1. Опис стања

Квалитет наставника и сарадника ангажованих на програму основних студија социологије обезбеђује се поштовањем прописа који регулишу избор наставника и сарадника на факултетима Универзитета у Београду и то: Закона о високом образовању Републике Србије, Статута Универзитета у Београду, Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (видети [Прилог 7.1.а.](#)), Правилима о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду која су ступила на снагу 20.09.2019 (видети [Прилог 7.1.б.](#)), Правилника о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање, Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Статута Факултета о условима за избор у звања (чланови од 126–141) – све доступно на https://www.f.bg.ac.rs/sr-lat/pravna_akta.

Професори Одељења за социологију уживају висок научни и стручни реноме у земљи и иностранству, они су уредници и/или рецензенти реномираних интернационалних и домаћих научних часописа. Осим у настави, већина наставника и сарадника Одељења су укључени у научно-истраживачке и развојне пројекте које финансира Министарство надлежно за послове науке, али и у пројекте које финансирају међународне институције и организације, државне институције, органи локалне самоуправе, домаћа предузећа и иностране организације и компаније. Поједини наставници и сарадници одељења ангажовани су као консултанти или као чланови експертских група формианих од стране државних органа или међународних институција. Чланови Одељења који су ангажовани на програму основних академских студија социологије се труде да нове сараднике регрутују пре свега из реда најбољих студената. Њиховим укључењем у научно-истраживачки рад остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка.

Структура запослених наставника је приказана је у Табелама [7.1](#) и [7.2](#).

Број наставника и сарадника на Одељењу одговара потребама реализације овог студијског програма. Однос броја наставника и броја акредитованих студената приказан је у [Прилогу 7.2](#). Од укупног броја наставника сви су у сталном радном односу са пуним радним временом. Наставници су ангажовани у просеку од 4 до 8 часа недељно, а сарадници око 10 часова недељно.

У оцени рада наставника и сарадника Одељење има у виду квалитет педагошког рада, научног рада и квалитет других активности на Универзитету, Факултету и самом одељењу. Приликом избора кандидата у звање наставника посебно се вреднују: резултати научног и истраживачког рада кандидата, ангажовање кандидата у развоју наставе и других делатности, резултати педагошког рада, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка. Факултет обезбеђује редовно праћење и вредновање квалитета педагошког рада наставника и сарадника, укључујући и периодичну студентску евалуацију рада наставника и предвиђа подстицајне и корективне мере за обезбеђивање задовољавајућег нивоа квалитета наставе, што даље шаље на увид одељењу и сваком предметном наставнику и сараднику.

Наставницима и сарадницима омогућено је научно и стручно усавршавање и мобилност путем:

- сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама,
- одобравања плаћених одсуства ради студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и у иностранству,
- партиципације Факултета у финансирању научног и стручног усавршавања наставника и сарадника,
- обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима, и
- информисања о конкурсима за стипендије, научним скуповима.

У периоду од последње акредитације до 2019. године значајан број наставника и сарадника је напредовао у звањима. У односу на претходну акредитацију још 5 професора је напредовало у звање редовног професора, а 4 доцента је напредовало у звање ванредног професора. Од претходне акредитације 7 асистената је добило звање доцента, а број асистената је смањен на 4, од којих су 2 асистенти са докторатом.

Провера квалитета наставника обезбеђује се анкетирањем студената, које се изводи према Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника ([Прилог 7.3.](#)).

Анкета се спроводи у папирној форми и резултати показују да су оцене квалитета рада наставног особља у просеку и по карактеристикама квалитета све боље (видети Стандард 5. – [Прилог 5.1.а](#), [Прилог 5.1.б](#), [Прилог 5.1.в](#)). Одељење и Факултет у целини при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника на основу резултата спроведених анкета.

Интензивирана је међународна сарадња и стимулисано је активније укључивање наставника у међународне пројекте кроз организовање бројних едукативних радионица.

7.2. SWOT анализа квалитета наставника и сарадника

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Поступак избора у звање је јаван и усаглашен је и унапређен у односу на критеријум Националног савета за високо образовање	+++	Обезбеђена перманентна едукација и усавршавање наставника и сарадника	+++
Квалитет наставног кадра се обезбеђује брижљивом селекцијом и избором на основу јавног поступка, уз обавезну проверу квалитета њиховог рада у настави	++	Не постоји одговарајућа мотивација за ангажовање у националним и међународним удружењима и експертским групама	++
Резултати анкетирања студената поспешују планирање развоја	+++	Слабе материјалне (финансијске) могућности за стимулисање	++

наставничког кадра у будућности, кроз континуирано праћење оцена за сваки семестар		усавршавања, међународне сарадње или награђивање наставника и сарадника чији резултати то завређују	
Наставни кадар програма Основних академских студија социологије испуњава услов компетентности и способан је за реализацију акредитованих студијских програма и научно-истраживачког рада	+++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Успоставити категорију награђивања за постигнуте значајне резултате у научно-истраживачком раду у земљи и иностранству	+++	Недовољна посвећеност наставника едукацији за методологију извођења наставе	+++
Одељење заједно са Управом Факултета прати истраживачке и стручне активности наставника и сарадника	+++	Непрепознавање снаге конкуренције	+++
Повезивање наставника и сарадника са наставницима и сарадницима других научно-истраживачких институција у земљи и иностранству	+++	Опасност да најбољи млади научни кадрови немају прилике да остваре академску каријеру	++
Интензивнија мобилност наставника и сарадника финансирана средствима из буџета међународних научних и стручних пројеката	+++	Финансијска криза утиче на већу заинтересованост младих наставника и сарадника за рад на пројектима уместо на унапређење наставног процеса	++

Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно;
 0 → без значајности

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставника и сарадника

Од суштинског значаја је задржати континуирано праћење и оцену квалитета и компетенција наставног особља. Применом корективних мера унапређивати квалитет наставника и сарадника, стимулишући и обавезујући их на међународну сарадњу и стручна усавршавања, у циљу осавремењавања наставних садржаја студијских програма. Наставници треба да затраже од Управе факултета да омогући унапређење софтвера за вредновање педагошког рада наставника и сарадника, као и отклањање ситних недостатака.

Акциони план за Стандард 7

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Размотрити и отклонити евентуалне идентификоване недостатке анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника	Продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање, управник Одељења за социологију	Октобар 2021.	Оцена наставника у наредном семестру одражава побољшање квалитета наставе

Табеле и прилози за Стандард 7:

[Табела 7.1.](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Табела 7.2.](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Прилог 7.1.а.](#) Правилник о избору наставника и сарадника

[Прилог 7.1.б.](#) Правила о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду – ступила на снагу 24.09.20019.

[Прилог 7.2.](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

[Прилог 7.3.](#) Правилник Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника

СТАНДАРД 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

8.1. Опис тренутног стања

Укупан број студената програма Основних академских студија социологије по годинама студија на Одељењу за социологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, на текућој академској години, износи 316 ([Табела 8.1.](#)). Услови уписа на Основне академске студије социологије су јасно дефинисани и благовремено доступни јавности како путем званичног сајта Факултета (www.f.bg.ac.rs) или http://www.f.bg.ac.rs/buduci_studenti/vestiBS), тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду (<http://www.bg.ac.rs/sr/upis/upis.php>). Поред наведеног, будући студенти актуелна обавештења и дешавања са Филозофског могу се информисати код одговарајуће службе Факултета – Службе за студентске послове као и код секретара Одељења за социологију.

Кандидат за упис на студијски програм може остварити највише 100 бодова, од тога максимално 40 бодова по основу општег успеха у средњој школи и максималних 60 бодова на пријемном испиту. Одељење не поставља услов коришћења уџбеника одређеног издавача за припрему теста знања, већ се на основу прегледа свих постојећих формира јединствени тест.

Процедура пријема студената на студије детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду ([Прилог 8.1.](#)), такође и у Статуту Факултета. Права и обавезе студената дефинисане су и Статутом Универзитета у Београду који Факултет у потпуности поштује (доступан су на званичном сајту Универзитета у Београду, <http://www.bg.ac.rs/sr/univerzitet/univ-propisi.php>).

Оцењивање студената врши се помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура.

Сви наставници и сарадници Одељења поштују и у потпуности примењују критеријуме и одредбе из Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту ([Прилог 8.2.](#)), који је доступан на званичном сајту Факултета. Велики број испита се полаже писмено, највећи број истих у форми теста што представља објективан начин оцењивања. Након писменог дела испита студенти имају право да погледају свој рад, уложи жалбу, као и да пониште оцену уколико желе, што је дефинисано Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту.

Студенти врше процену објективности оцењивања путем анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника ([Прилог 5.1.а.](#), [Прилог 5.1.б](#) и [Прилог 5.1.в](#)).

Факултет води трајну евиденцију о положеним испитима. Оцена добијена на испиту уписује се у: испитну пријаву и индекс студента, у записник о полагању испита, а постоји и као електронски запис.

Инфраструктура за студенте испуњава све захтеве који важе за високошколске установе. Студенти социологије користе све просторије које поседује Факултет: амфитеатре, лабораторије, рачунарске и друге учионице, библиотеке, читаонице, рачунарски центар, фотокопирницу, студентски клуб, као и просторије које користи Студентски парламент и Спортски савез студената Факултета (видети Стандард 11).

Заступљеност студената присутна је у свим сегментима управљања и одлучивања на Одељењу и Факултету, што је у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета, а њихови представници редовно присуствују седницама комисија и Наставно-научног већа Факултета.

Студентски парламент редовно одржава седнице на којима се расправља о студентским питањима. Студентски парламент делегира представнике студената у телима и органима Факултета, као и приликом одржавања седница одељења и стара се о заштити и интересима права студената. Осим преко Студентског парламента, студенти имају могућност да се током семестра индивидуално обрате управнику Одељења и управи Факултета (декану, продеканима) у терминима који су посебно дефинисани (<http://www.f.bg.ac.rs/files/akta/Prav-StParl.pdf>).

Учешће студената у процени квалитета студијског програма обезбеђено је кроз студентске анкете којима се оцењују услови студирања (видети [Прилог 4.1.](#)).

8.2. SWOT анализа квалитета студената

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Јасно дефинисане и јавности доступне процедуре које се односе на упис студената у прву годину студија, као и на напредовање студената током студирања	+++	Недовољно дефинисан поступак у случају ниске пролазности по предметима, програмима и годинама	+++
Све релевантне информације о акредитованом студијском програму и детаљне информације о свим предметима налазе се на званичном сајту Факултета	+++	Неприлагођеност неких простора Факултета студентима са хендикепом	+
Једнакост и равноправност студената по свим основама су загарантовани	+++	Неопходност организовања наставе у малим групама, што захтева ангажовање додатног учioniчког простора	++
Процедура оцењивања студената је потпуно и јасно дефинисана	+++	Тешкоће у постизању потпуне објективности и принципијелности професора током усмених испита	+++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Обезбеђивање финансијске подршке потребне реализацију студентских активности и идеја	++	Недовољно критичко промишљање и усвајање појединих предлога студената	+++

		Неприхватање корективних мера од стране неких професора	+++
Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности			

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета студената

Акциони план за Стандард 8

Активности	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Менторски рад студената завршних година студија са бруцошима	Продекан за наставу Наставници и сарадници Студенсткий парламент	Сваке године	Повећање ефикасности студирања
Прилагођавање корективних мера за случај ниске пролазности и незадовољавајуће средње оценовредновања рада наставника и сарадника	Предметни наставници, Декан Продекан за наставу Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање	Стално	Боље вредновање студијског програма
Набавка учила и опреме, осавремењивање учионица чешће	Декан Продекани	Стално	Унапређен квалитет студената и наставног процеса

консултације са студентима	Управник одељења		
Именовање тима који би промовисао Одељење	Сви предметни наставници	Стално	Већи број заинтересованих студената
Активирање алумни удружења студената	Секретар одељења и предметни наставници	Стално	Алумни удружење студената које окупља бивше и садашње предаваче и студенте и тежи унапређењу и чувању веза међу њима
Организовање конференција, семинара, такмичења у знању и стручних скупова у организацији професора и студената	Наставници и сарадници Управник одељења	Сваке године	Развијање критичког размишљања и закључивања у одређеним научним областима
Већа мобилност студената – размена студената и учешће гостујућих студената	Наставници и сарадници Управник одељења	Стално	Размена знања, вештина и искустава са студентима сродних факултета

Табеле и прилози за Стандард 8:

[Табела 8.1.](#) Преглед броја студената по степенима, студијским програмима, и годинама студија на текућој академској години.

[Табела 8.2.](#) Стопа успешности студената.

[Табела 8.3.](#) Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за студијски програм основних академских студија социологије по годинама студија

[Прилог 8.1.](#) Правилник о процедури пријема студената

[Прилог 8.2.](#) Правилник о оцењивању

[Прилог 8.2.6](#) Правилник о изменама и допунама Правилника о оцењивању и испитима

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања. Дате регулације су интегрисане у оквиру [Прилога 8.2.](#)

СТАНДАРД 9: КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

9.1. Опис стања

Универзитет у Београду – Филозофски факултет Статутом је увео одредницу везану за своју издавачку делатност у оквиру које је дефинисана и делатност издавања уџбеника. Такође, Институт за социолошка истраживања већ деценијама уназад региструје издавачку делатност и потписује издања већине наставника који су ангажовани на основним студијама социологије. Сва издања, како Факултета тако и Института, као и издања других издавача релевантна за програм студирања се могу наћи у библиотеци Одељења за социологију, али и *online*. На тај начин студентима су обезбеђени уџбеници и друга литература која се користи у реализацији наставних предмета, који су објављени на интернет страници Факултета, односно Одељења за социологију.

Ради обезбеђивања квалитета уџбеника и остале литературе донети су следећи општи акти о раду Издавачке делатности Филозофског факултета: Општи акт о уџбеницима, тј. Правилник о издавачкој делатности ([Прилог 9.1.](#)) којим се уређује издавачка делатност на Филозофском факултету, утврђују надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Факултет уређује и издаје следеће врсте публикација: а) часописе; Зборник Филозофског факултета; посебна издања; б) монографије; уџбенике; в) водич кроз Факултет (буклет); информатор за студенте; билтен Факултета; пропагандни материјал. Што се тиче Института за социолошка истраживања, издате су а) монографије б) зборници в) часопис Социологија. Нека издања су јавно доступни на сајту Института <http://isi.f.bg.ac.rs/category/izdanja/>

Континуирано се анализира и оцењује квалитет уџбеника и других учила у погледу квалитета садржаја, структуре, стила и обима, али и доступности. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Филозофском факултету дат је у [Прилогу 9.2.](#)

Студентима, као што је и речено, је на располагању одељенска библиотека са читаоницом.

Свака библиотека има сопствени депо у непосредној близини читаонице.

За претраживање књижних фондова корисницима стоје на располагању класични лисни каталози (ауторски, предметни), а од 2003. електронски каталог посредством програмског система COBISS.SR. На тај начин су факултетске библиотеке постале саставни део Виртуелне библиотеке Србије ослањајући се на Узајамну библиографско-каталожку базу података COBIB.SR (COBISS/OPAC).

У читаоници студентима стоје на располагању терминали, прикључени на академску мрежу, за претраживање електронских каталога и база стручне периодике. Библиотека набавља стручну литературу куповином. Фондови се повремено богате поклонима установа и појединаца, тако да библиотеке у своме саставу имају и више легата наших заслужних научника и јавних радника. Организација и начин рада библиотека регулисани су Правилником о раду Библиотека Филозофског факултета ([Прилог 9.4.](#))

На нивоу факултета делује Комисија за библиотеке која доноси одлуке од значаја за рад библиотека и координира њихову делатност. Одлуку о образовању Комисије за библиотеке доноси Наставно-научно веће. У свом последњем саставу Комисију за библиотеке је изабрало на основу члана 232. став 1. алинеја 1. Статута Факултета Наставно-научно веће Филозофског факултета на својој XX редовној седници, одржаној дана 27.09.2018. године, одлика бр. 1420/1-XIX/1 од 27.09.2018. године.

Библиотеке опремљене су потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе. Поред тога, она поседују богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставног особља. Запослени у библиотеци поседује одговарајућу стручну спрему и редовно се усавршавају у складу са захтевима модерног библиотекарства. Библиотеке Факултета учлањене су у заједницу универзитетских библиотека Србије

Приказ броја и врсте библиотечких јединица у библиотекама Филозофског факултета дат је у [Табели 9.1.](#)

Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области.

Компетентност и мотивисаност особља за подршку корисницима библиотека континуирано се прати, оцењује и унапређује.

9.2. SWOT анализа квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Постојање општих аката о уџбеницима и издавачкој делатности и поступање по њиховим одредбама и одговарајућим процедурама	+++	Недовољна покривеност наставних предмета уџбеницима и осталим училима	+++
Висока разноврсност структуре и значајан обим библиотечког фонда	+++	Стручни сарадници у библиотеци Одељења за социологију немају доступне семинаре за усавршавање за рад	+
Поседовање значајних информатичких ресурса – рачунара и друге припадајуће опреме, интернета/интранета, приступ референтним базама података часописа, уџбеника и других литературних извора серијских и монографских публикација	++		
Радно време библиотека, читаоница и Рачунарског центра је у потпуности прилагођено потребама студената,	++		

наставника и сарадника			
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Доступност референтних база података часописа, уџбеника и других извора литературе	+++	Недовољан ниво улагања државе у образовну и научно-истраживачку делатност, што се посебно рефлектује на могућност набавке извора литературе, библиотечких и рачунарских ресурса	+
Озбиљнији надзор над легалношћу примене свих врста софтвера у установама високошколског образовања у Републици Србији	++		
Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности			

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Акциони план за Стандард 9

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Повећати учешће средства за обезбеђивање потребних библиотечких и информатичких ресурса	Управа факултета, Управник одељења, Комисија за библиотеке	У време састављања финансијског плана за 2021. годину	Измена финансијског плана за 2021. годину

--	--	--	--

9.4 Табеле и прилози за Стандард 9:

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

[Прилог 9.1.](#) Општи акт о уџбеницима (Правилник о издавачкој делатности)

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

[Прилог 9.4.](#) Правилник о раду Библиотека Филозофског факултета

СТАНДАРД 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

10.1. Опис стања

Статутом Филозофског факултета (доступан у електронској форми на интернет страници Факултета: http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta) прецизно су дефинисане надлежности и одговорности органа Факултета, а самим тим и структура и одговорности унутар посебних програма. Одељењем за социологију руководи управник одељења који се бира на сваке 3 године, а углавном је пракса да то буде наставник са звањем редовног професора. Поред тога што је улога Управника да води Седнице одељења, изабрани наставник је и координатор програма основних академских студија социологије, па и одговорно лице за управљање овим програмом. Такође, међу наставницима се бирају и представници Комисија Филозофског факултета којих укупно има 13: Кадровска комисија, Статутарна комисија, Комисија за наставу, Комисија за докторске студије, Комисија за студентска питања, Комисија за научноистраживачки рад, Комисија за библиотеке, Комисија за информатику, Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање, Комисија за наставну, научну и техничку документацију, Финансијска комисија, Декански савет и Етичка комисија (<http://www.f.bg.ac.rs/zaposleni/komisije>), чија је улога заступање одељења у раду поменутих комисија. Они се бирају на сваке 3 године. Поред тога, сви наставници и сарадници Одељења за социологију обављају своју научну делатност ангажујући се на пројектима које реализује Институт за социолошка истраживања, научна јединица повезана са Одељењем за социологију (<http://isi.f.bg.ac.rs/>) . На сваке 3 године се бира Управник Института, углавном из редова редовних професора.

Стално запослени ненаставни радници

Од ненаставног особља искључиво на Одељењу за социологију запослена је једна особа као секретар одељења и две особе са радним местом библиотекара. Обавеза секретара је координација наставника са Службом за административне послове и другим органима Факултета. Дужности библиотекара су регулисане Правилником о раду библиотека ([Прилог 9.4.](#)). Одељење за социологију, као и друга одељења, научне и наставне јединице користи и услуге другог ненаставног особља које је запослено на Факултету.

Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Редни број	Назив организационе јединице	Укупан број
1.	Секретар Факултета	1
2.	Служба за правне, кадровске и административне послове	10
3.	Служба за студентске послове	5
4.	Библиотека	21
5.	Служба за финансијско-материјалне послове	6
6.	Служба за техничке послове	25
7.	Секретари одељења	10
8.	Рачунарски центар	6
9.	Остало ненаставно особље	6
Укупно		90

Детаљан приказ ненаставног особља дат је у посебној листи ненаставног особља ([Табела 10.1.](#))

Праћење и оцењивање квалитета организације и управљања Одељењем је стална активност, а предвиђено је да се спроводи путем анкета (запослених и студената) и извештаја о раду Одељења. На основу спроведених анализа, органи управљања доносе мере за унапређење рада. Мере се доносе у виду одлука органа Одељења које се доносе на Одељенским седницама. Остале мере се предузимају у виду налога за рад, појединачних решења и обавезујућих инструкција. Декан утврђује потребе за ангажовањем ненаставног особља, полазећи од тога да се рад и пословање Факултета одвија у континуитету, ефикасно и рационално. Услови заснивања радног односа ненаставног особља су дефинисани Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места на Филозофском факултету. Поступак заснивања радног односа ненаставног особља је

регулисан Законом о раду и може се спровести под условом да је радно место предвиђено општим актом о систематизацији и ако су обезбеђена средства за његово финансирање.

Наставници, ненаставно особље, студенти и шира јавност имају могућност да у континуитету прате и оцењују рад и деловање управљачког, наставног и ненаставног особља. Ове активности спровode се кроз учешће представника Студентског парламента на Одељенским седницама и анкете које спроводи Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање су доступне јавности ([Прилог 10.2.а](#) и [Прилог 10.2.б](#)).

Образовање и усавршавање управљачког особља остварују се кроз учешће њихових представника на стручним скуповима, семинарима и тренинзима, у земљи и иностранству (семинари у организацији Универзитета у Београду у вези са применом Болоњске декларације, иностране конференције и семинари итд.).

Ненаставно особље Факултета има прилике за професионално усавршавање и образовање на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области рада (KOBISS, библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и кадровских послова).

10.2. SWOT анализа квалитета управљања програмом основних студија социологије и ненаставне подршке

ПРЕДНОСТИ			СЛАБОСТИ	
Дефинисаност појединих чланова одељења у погледу организовања и реализовања основних студија социологије	надлежности	++	Не постоји прецизна дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља	+

Добра координација секретара одељења	++	Недефинисан и нетранспарентан систем награђивања ненаставног особља	++
Управљање је у складу са Законом, Статутом и правилницима који регулишу управљање наставним и научним јединицама	+++	Неукључивање ненаставног особља у пројекте и активности	++
У процесе управљања и одлучивања укључени су и наставници и студенти	+	Непостојање систематизације радних места прилагођене променама у наставној и научно-истраживачкој делатности одељења за социологију	++
Праћење и оцењивање квалитета управљања програмом основних студија социологије	++		+++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Унапређење услова рада секретара одељења	+++	Необученост секретара за коришћење савремених програма	+++
Међународни програми за јачање управљачког капацитета високообразовних наставних јединица	+++	Непостојање жеље за заузимањем позиције управника одељења, координатора програма основних студија социологије и управника Института	+++
Обука ненаставног особља у оквиру наменски припремљених програма	+	Тешка економска ситуација и стагнација у запошљавању ненаставног кадра	+++
Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно;			

0 → без значајности

10.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета управљања програмом основних студија социологије

- * Донети мере унапређења рада управника одељења за социологију и координатора програма
- * Боље организовати рад ваннаставних служби у појединим периодима (пријем и упис студената, одржавање научних скупова на факултету...)
- * Спровести едукацију запослених о управљању квалитетом
- * Дефинисати услове и омогућити усавршавање и напредовање запослених у службама ваннаставне радне јединице
- * Дефинисати стандарде, надлежности и процедуре одговарајућим актима

Акциони план за Стандард 10

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Увести стандардизацију рада ненаставног особља	Декан, Секретар факултета, Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање	Децембар 2020.	Измене Статута усвојене на седници Савета Факултета
Израда годишњег плана обуке ненаставног особља	Секретар Факултета	Децембар 2020.	Направљен годишњи план обуке ненаставног особља
Израда документа за метрику и евалуацију ненаставне подршке	Декан, Комисија	Децембар 2020.	Израђен документ за метрику и евалуацију ненаставне подршке

10.4. Табеле и прилози за Стандард 10

[Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

[Прилог 10.1.](#) Шематска организациона структура Филозофског факултета

[Прилог 10.2.а](#) Анализа резултата анкета студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[Прилог 10.2.б](#) Анализа резултата анкета наставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

СТАНДАРД 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

На Универзитету у Београду – Филозофском факултету посебна пажња се посвећује квалитету основних инфраструктурних ресурса – простора и опреме. У складу са бројем студената на програму основних студија социологије, организују се предавања и вежбе у

учионицама различитих капацитета. Настава и испити се углавном одржава на трећем спрату факултета на коме има укупно 6 учионица и то капацитета 185 места, а уколико је неопходно, настава и практичне вежбе се одржавају у Институту за социолошка истраживања. Ако је реч о већим групама, настава и испити се одржавају у амфитеатру који је капацитета 336 места и укупне површине 410,51 м² или на првом спрату Факултета, где се налазе три учионице капацитета преко 100 места и две учионице капацитета 72 места ([Табела 11.1.](#))

Укупан капацитет простора за извођење наставе, рачунајући и просторије Факултета које Одељење за социологију дели са другим одељењима износи 1061 места.

Наставници и сарадници располажу са укупно 25 места у кабинетима који су распоређени на III-спрату. За рад Студентског парламента Факултет је обезбедио просторију површине од 36,20м².

Студентима програма основних студија социологије је омогућено да користе одељенску библиотеку у чијем саставу се налази и читаоница.

Факултет располаже и одговарајућом техничком опремом за савремено извођење наставе у складу са потребама свих врста и степена студија ([Табела 11.2.](#)).

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених *online* сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса, webmail сервиса са персоналним организатором за сваког студента и наставника, као и сервиса за пријављивање испита, вредновање рада наставника и сл.

Факултет обезбеђује приступ Eduroam сервису (бесплатан бежични приступ интернету) чији је носилац Академска мрежа Србије (АМРЕС), а омогућава свим запосленима и студентима бесплатан приступ интернету преко приступних тачака.

Такође, Факултет је обезбедио сталан приступ различитим врстама информација у електронском облику преко академске мреже КОБСОН, приступ већини страних и домаћих стручних и научних часописа.

Из приказа стања и дубље анализе евидентно је да су остварене активности са циљем унапређења квалитета опреме и простора.

11.2. SWOT анализа квалитета простора и опреме

ПРЕДНОСТИ			СЛАБОСТИ		
Адекватно опремљене компјутерске лабораторије неопходне за обуку студената студената	++		Непостојање свих, за наставу потребних, софтвера и мрежних каблова за све рачунаре	++	
Континуирано праћење и усклађивање капацитета простора и опреме са потребама наставног процеса на основним студијама социологије	++		Неадекватна искоришћеност просторних капацитета у односу на укупну површину и укупан број студената и запослених	++	
Неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама	+++		Слабе wifi мреже у ходнику	+	
			Неадекватна изолација зграде	+++	
МОГУЋНОСТИ			ОПАСНОСТИ		
Формирање нових лабораторија са новом компјутерском опремом и савременим програмима	+++		Проблеми у финансирању високог образовања од стране ресорног министарства	+++	
Аплицирање код невладиног сектора и приступних фондова Европске уније за добијање донација у виду софтвера, опреме	+++		Непостојање сталне, уговорима регулисане, сарадње са већим бројем друштвених субјеката	++	
Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности					

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета простора и опреме

- Организовати састанке са свим наставницима са Одељења за социологију који су учесници на пројектима и размотрити могућности удруживања материјалних трошкова у циљу набавке заједничке, али вредније опреме
- Поставити решавање питања обезбеђивања савремене компјутерске опреме у виду модерних софтвера за обраду података
- Склопити уговоре о пословно-техничкој сарадњи са неком приватном или држаном фирмом

Акциони план за Стандард 11

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Обезбеђивање лабораторијске опреме, софтвера за одржавање наставе и акредитација	Декан, Савет факултета, управник одељења за социологију	Децембар 2022.	Боља опремљеност лабораторија и упознавање са новим програмима
Увођење клима уређаја	Декан, Савет факултета, управник одељења за социологију	Мај 2021.	Технички пријем
Преиспитивање проблема простора и капацитета и предлог нових мера у складу са финансијама	Декански колегијум, управник одељења за социологију	Јун 2021.	Извештај

11.4 Табеле и прилози за Стандард 11

[Табела 11.1.](#) Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

[Табела 11.2.](#) Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научно-истраживачком раду

СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

13.1. Опис тренутне ситуације

У оквиру програма основних студија социологије студенти имају могућност да активно учествују у процесима провере и унапређења квалитета и тиме обезбеђује њихову значајну улогу у процесу обезбеђивања квалитета. Уз то, представницима студената је обезбеђена могућност учествовања у раду Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање, Статутарне комисије, Комисије за наставу и другим телима и органима Факултета ([Прилог 13.1](#)). Одељење за социологију тесно сарађује и пружа подршку раду Студентском парламенту, који својим Пословником (

[StParl.pdf](#)), поред осталог, предвиђа учествовање у поступку самовредновања Факултета као и разматрање питања и спровођење активности у вези са обезбеђивањем и оценом квалитета наставе, реформом студијских програма, анализом ефикасности студирања, утврђивањем ЕСПБ бодова, унапређењем мобилности студената, подстицањем научно-истраживачког рада студената, заштитом права студената и унапређењем студентског стандарда.

Обезбеђивање учешћа и утицаја студената на процес самовредновања и провере квалитета се остварује следећим поступцима:

- Укључивањем представника студената у рад Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање;
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради и модификацији програма и организацији наставе кроз њихово активно учешће у раду Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање;
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета програма основних студија социологије.
- Организовањем и спровођењем анкетирања студената као обавезног елемента у поступку самовредновања Факултета, али и спровођењем анкета које су организовали сами наставници са програма основних студија социологије (<https://forms.gle/iz9XzingHcb9QWb38>). Пружањем анонимних одговора на постављена анкетна питања, студентима је омогућено изношење својих ставова и мишљења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада на програму основних студија социологије;
- Чињењем резултата анкетирања доступним јавности и њиховим укључивањем у укупну оцену самовредновања и оцене квалитета програма.
- Укључивање студената у процесе перманентног осмишљавања и реализације развоја студијских програма. Од посебног значаја је њихово укључивање у евалуацију студијског програм основних академских студија социологије у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања.
-

13.2. SWOT анализа улоге студената у самовредновању и провери квалитета

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Активно учешће студената у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање	+++	Незаинтересованост одређеног броја студената за квалитетно учешће у процесу евалуације и унапређења квалитета	+++
Кроз анкету студенти активно учествују у евалуацији програма основних студија социологије	+++	Код одређених анкета, мањи број студената заокружује да о датом питању нема мишљење	+
		Осим за анкете, студенти показују мало интересовање за друге поступке којима се обезбеђује утицај студената на самовредновање и проверу квалитета	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Увођење корективних мера за решавање неусаглашености са стандардима квалитета које могу да допринесу подизању свести студената о њиховој улози у обезбеђењу квалитета на програму основних студија социологије	++	Преоптерећеност студената обавезама доводи до тога да студенти веома често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему	+++
Унапређење сарадње са свршеним студентима и њиховим послодавцима, у циљу добијања повратних информација које утичу на унапређење квалитета наставних садржаја	++		
Скала за квантификацију процене:			

+++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности

13.3. Предлог мера и активности за побољшање улоге студената у самовредновању и провери квалитета

- Радити на едукацији студената по питању њихове улоге у самовредновању и обезбеђивању квалитета преко студентских представника у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање и преко Студентског парламента,
- Интензивирати активности на повећању информисаности студената о потреби да дају своје мишљење о функционисању програма које похађају
- Обезбедити сталну могућност анкетирања и на основу резултата такве анкете предузети потребне корективне мере.

Акциони план за Стандард 13

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Радити на едукацији студената по питању њихове улоге у самовредновању и обезбеђивању квалитета преко студентских представника у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање	Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање Продекан за наставу, Наставници и сарадници програма основних студија социологије	Стално	Већа заинтересованост и ангажованост студената по питању унапређења квалитета
Интензивирати активности на едукацији студената	Комисија за обезбеђивање квалитета и	Стално	Унапређење рада стручних органа и тела Факултета у којима се

о предностима и значају њихове ангажованости у раду стручних тела факултета, односно предностима и значају објективног изношења мишљења и ставова у процесу самовредновања и оцењивања квалитета програма;	самовредновање, Продекан студент, Наставници и сарадници програма основних студија социологије		захтева учешће студената
Чешће спроводити самостално анкетирање студената на програму независно од самовредновања на нивоу Факултета	Наставници и сарадници на програму основних студија социологије	Стално – сваки семестар	Адекватнији опис тренутног стања и побољшање квалитета програма

13.4. Табеле и прилози за Стандард 13

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

СТАНДАРД 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

14.1. Опис стања

Праћење и провера квалитета на програму основних студија социологије се обавља на крају сваког семестра у оквиру провере квалитета и самовредновања које се обавља на нивоу целог Факултета. Одговорни актер за спровођење анкете је Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање на Факултету где Одељење за социологију има свог представника, а у којој учешће узимају и представници студената који углавном

похађају програм основних студија социологије. Комисија, у сарадњи са управником одељења и предметним наставницима и сарадницима организује, контролише и унапређује рад на:

- спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђивање квалитета Факултета;
- обезбеђивању услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђивању редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија (од овог самовредновања Комисија треба изменом у Правилницима да регулише и овај начин анкетирања и анализе података);
- обезбеђивању података потребних за упоређивање са другим сродним високошколским установама у погледу квалитета;
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Комисија је укључена у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе, студијских програма и диплома. Студенти су чланови Комисије, те имају активну улогу у доношењу и спровођењу Правилника и Стратегије за обезбеђивање квалитета.

Правилницима и Стратегијом за обезбеђивање квалитета утврђен је начин и поступак самовредновања студија, студијских програма, рада наставног и ненаставног особља и услова рада као дела стратегије Факултета за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија свих студијских програма, па и програма основних студија социологије. Ови документи садрже: део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету, а у предстојећем периоду треба регулисати и део о вредновању од стране послодаваца и свршених студената Факултета, са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. У периодичним самовредновањима обавезно је укључивање резултата анектирања студената. Поред Правилника и усвојене Стратегије за

обезбеђивање квалитета и именовања Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање, а ради унапређења стандарда квалитета рада, Филозофски факултет је усвојио различите процедуре и мере и прецизно је одредио субјекте обезбеђивања квалитета:

- усвојио је стандарде и поступке за обезбеђивање и унапређење квалитета рада,
- усвојио је план рада и процедуре за праћење и унапређење квалитета,
- усвојио је поступке који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе,
- усвојио је поступке и процедуре којима Факултет крајем сваког семестра спроводи анкете студената о свим сегментима квалитета педагошког рада наставника и сарадника на Факултету,
- предстоји усвајање поступка и процедура за прикупљање мишљења дипломираних студената о стеченим знањима и прикупљање мишљења послодаваца о стеченим квалификацијама свршених студената Филозофског факултета.

Наставници програма основних студија социологије обезбеђује примену утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета поштујући Статутом предвиђене обавезе руководства Факултета, Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање, катедри и стручних служби. На Одељењу за социологију се обављају периодична самовредновања и провере нивоа квалитета рада, током којих се испитује примена начела утврђених Стратегијом и поступака за обезбеђивање квалитета, као и достизање постављених стандарда квалитета. На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада ове високошколске установе, а којих се Одељење за социологију придржава.

О самовредновању се сачињавају извештаји настали на основу резултата анкета са студентима на свим студијским програмима па и програма основних студија социологије, које Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање представља јавности, а Наставно-научно веће, односно Савет Факултета усваја након разматрања и анализе презентованих налаза.

Сви прописи се налазе на интернет адреси: http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta.

Извештаји о самовредновању Филозофског факултета, укључујући и последњи из 2019. са документацијом налазе се на Интернет адреси: <http://www.f.bg.ac.rs/zaposleni/fajlovi>

У периоду од 2015. године, када је Филозофски факултет у Београду акредитовао студијске програме и обновио дозволу за рад, на основу обимних резултата самовредновања до којих се дошло, наставници Одељења за социологију су применили различите механизме, поступке и процедуре које воде ка унапређењу квалитета појединих стандарда.

14.2 SWOT анализа систематског праћења и периодичне провере квалитета

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Спровођење квалитативног истраживања са студентима на програму основних студија социологије, независно од самовредновања на нивоу Факултета	+++	Није одржан континуитет у спровођењу самосталног истраживања Одељења за социологију	++
Спровођење истраживања са свршеним студентима свих нивоа студија	+++	Истраживање са свршеним студентима се не обавља у једнаким временским размацима	+++
Спровођење истраживања са послодавцима свршених студената	+++	Истраживање са послодавцима се не обавља у једнаким временским размацима	+++
Успостављен онлајн систем анкетирања	++	Слаба методологија поступака интерне провере квалитета која се спроводи континуирано	++
Формирана база података од значаја за периодичне провере квалитета	+++	Непостојање адекватне методологије поређења са другим високошколским установама	++

Постоји утврђена методологија за спровођење контроле квалитета и испуњености стандарда	+++	Недовољно коришћење података добијених контролом квалитета за планирање будућих активности	++
Сва усвојена документа везана за контролу квалитета доступна су јавности на интернет страници Факултета	++	Непрецизно дефинисане обавезе запослених и студената у процесу контроле квалитета, као и недостатак мера за стимулацију њиховог учешћа, што за последицу има недовољну заинтересованост за овај веома значајан сегмент пословања Факултета	+++
Активно ангажовање студената у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање	+++	Студенти, генерално, показују слабо интересовање за учешће у активностима везаним за проверу квалитета	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Већа заинтересованост наставника и сарадника да учествује у реализацији анкете са свршеним студентима и њиховим послодавцима	+++	Одељење за социологију нема довољно ресурса за честу реализацију истраживања ставова свршених студената и њихових послодаваца	+++
Постоји запослено ненаставно особље са капацитетом да помогне у контроли квалитета и испуњености стандарда	++	Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање нема довољан капацитет рада, јер јој недостаје административно-техничка подршка	++
Факултет има веће информатичке могућности које се могу искористити у процесу контроле квалитета и испуњености стандарда	++	Недовољна посвећеност студената и наставника развоју културе квалитета	++

Скала за квантификацију процене:

+++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности

14.3 Предлог мера и активности за систематско праћење и периодичну проверу квалитета

- Руководство Факултета и програм основних академских студија социологије треба да наменски ангажује ненаставно особље, које ће дати техничку подршку контроли квалитета и испуњености стандарда.
- Одељење за социологију треба да одреди наставнике и сараднике који су одговорни за редовно прикупљање мишљења свршених студената и њихових послодаваца
- Формирати бољу софтверску подршку контроли квалитета и испуњености стандарда.
- Увести обавезу да се при планирању сваке активности у оквиру програма основних студија социологије претходно анализирају извештаји о контроли квалитета.
- Предвидети средства за рад на пословима контроле квалитета у буџету.
- Јавно похвалити и наградити запослене и студенте који су се ангажовали на пословима контроле квалитета.

Акциони план за Стандард 14

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Обезбедити финансијска средства за стимулисање рада чланова радне групе за системско праћење квалитета	Управник и Управа Факултета	2021.	Одлука управника о персоналним решењима за праћење квалитета програма основних студија социологије
Формулисати препоруке за побољшање квалитета програма настале на основу	Управник програма и радна група формирана за праћење квалитета и	Септемар 2021.	Примена препорука и рад на побољшању квалитета сваког појединачног

преорука студената, бивших студената и послодаваца	самовредновање програма основних студија социологије		наставног предмета
--	--	--	--------------------

14.4. Табеле и прилози за Стандард 14

[Прилог 14.1.](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе